

Освен това Е. Марушиакова обвързва по странен начин „силата“ и „слабостта“ на отделните ромски групи със степента на самосъхранение и изолираност в строго фиксирани и автентични очертания. Ако обаче се приеме такъв подход за дефиниране и измерване на силата или слабостта на съответни ромски групи, бихме се изправили пред изключително големи трудности и противоречиви възможности. Би било много трудно да определим и докажем дали изобщо в съвременността съществува силна циганска група. **Първо**, защото и доколкото всички цигански групи, трасирайки своя исторически път в пространството на времето, са били подложени (доброволно или принудително) и са били пронизани от едни или други тенденции и процеси, които са ги отдалечили изключително много, някои ако не и безвъзвратно, от архитиповете на тяхната етнична уникалност и идентичност, присъщи им много отдавна, преди десетилетия и векове. Много трудно е да намерим в края на XX век такива цигански общности, които да са съхранили, капсулирали и репродуцирали и днес онзи екзистенциален модел, който е бил валиден за тях далеч назад във времето. Дотолкова капсулирани, изолирани и неподвластни на бремето на времето ромски групи в своята душевност и битност у нас почти липсват. Всички групи са включили в своята историческа характеристика и в съвременната си биографичност „пасажи“ за проникването на историко-социални метаморфози, тенденции и закономерности в съответно социално пространство в границите и на собствената им душевност и битност – разбира се, в конкретна и нееднаква степен, форма и функционална определеност.

Второ, ако приемем този тясно етнографски подход за „силата“ или „слабостта“ на етничните групи, отвеждащ и толериращ само изконни техни характеристики и специфики и тяхната преносимост и възпроизводимост във времето и пространството, то бихме се затруднили от обстоятелството, че у нас тъкмо най-силните в това отношение групи – тези на някогашните чергарстващи цигани, са напълно деструктурирани, отмрели и практически не проявяващи се. И обратното, онези групи, които са уседнали с времето, които са били „слаби“ относно архаично-колоритния си маниер на жизнейност, които дори вече са забравили за архитиповете на